

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 września 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art.83 ust.1 w związku z art.24 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, odmówił A. I. zwrotu opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, społeczne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w okresie od stycznia 2007 r. do lutego 2017 r. z konta płatnika G. I.. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że płatności regulowane były poprzez obciążenie rachunku bankowego ze wskazaniem prawidłowych identyfikatorów płatnika, zostały zaewidencjonowane i rozliczone zgodnie z ich oznaczeniem. W ocenie organu rentowego, akta sprawy oraz analiza kont nie potwierdza, aby płatności były dokonane przez osoby nieuprawnione bądź nienależnie, a w związku z faktem, iż w sprawie nie przedstawiono dokumentów, które jednoznacznie potwierdziłyby, że płatności były dokonane przez osoby nieuprawnione, bądź nienależnie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku o zwrot.

/decyzja k.2 – 2 odwrót akt ZUS/

W dniu 22 października 2018 r. pełnomocnik A. I. złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz odwołującego się kwoty stanowiącej sumę uiszczonych od stycznia 2007 r. do lutego 2017 r. składek na ubezpieczenie zdrowotne, społeczne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za G. I. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12 września 2018 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu odwołania wskazano, że w okresie od 1 stycznia 1998 r. do 19 stycznia 2017 r. G. I. prowadził działalność gospodarczą, a od stycznia 2007 r. składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych były przekazywane z rachunku bankowego A. I., ze środków finansowych należących do A. I.. Do października 2015 r. obowiązkowe składki były przekazywane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ze wskazaniem nadawcy tych składek jako G. I. oraz G. I. Zakład Produkcyjny,, (...). Od listopada 2015 r. jako nadawca figurował wyłącznie A. I.. Od stycznia 2007 r. składki były przekazywane z jednego, tego samego rachunku bankowego należącego do A. I.. W ocenie skarżącego, do zapłaty składek zobowiązany był przedsiębiorca (płatnik) G. I., a w związku z faktem, że w przedmiotowej sprawie składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zostały przekazane przez osobę w ogóle niezobowiązaną do zapłaty tych składek tj. A. I. i tym samym przekazane świadczenia należy traktować zgodnie z art.410 k.c. jako świadczenie nienależne i w związku z tym podlegające zwrotowi.

/odwołanie k.3 – 5 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.40 – 40 odwrót/

Na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2019 r. pełnomocnicy stron określili wartość przedmiotu sporu na kwotę 90 000,00 zł.

/protokół rozprawy z dnia 17 kwietnia 2019 r., płyta CD k.80/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. I. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) i z tego tytułu od dnia 31 grudnia 1998 r. zgłosił się obowiązkowych ubezpieczeń.

/okoliczność bezsporna/

G. I. w okresie od dnia 31 grudnia 1998 r. do 6 stycznia 2017 r. (tj. dnia zgonu) prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...).

/okoliczność bezsporna/

W w/w okresie G. I. jako płatnik opłacał należne składki na ubezpieczenia za siebie oraz zatrudnianych pracowników.

/ustalenia w aktach ZUS/

W okresie od stycznia 2007 r. do dnia zgonu , G. I. dokonywał wpłat w wysokości zgodnej z należnościami wykazanymi w składanych elektronicznie dokumentach rozliczeniowych ZUS DRA. Wpłaty zawierające NIP oraz PESEL G. I. były regulowane z rachunku bankowego nr (...). Wpłaty za okres od stycznia 2007 r. do września 2015 r. były opisywane jako G. I. Zakład Produkcyjny (...), a za okres od października 2015 r. do stycznia 2017 r. były opisywane jako A. I. ul. (...).

/ustalenia w aktach ZUS/

W związku z prowadzoną działalnością G. I. nie posiada zadłużenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

/ustalenia w aktach ZUS/

Właścicielem rachunku bankowego nr (...) jest A. I..

/umowa rachunku bankowego k.68 – 77/

W związku z prowadzoną działalnością A. I. dokonuje wpłat należnych składek z innego rachunku niż w/w.

/ustalenia w aktach ZUS/

Spadek po zmarłym G. I. nabyła w całości , na podstawie ustawy , jego córka M. M..

/okoliczność bezsporna/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy nie znajdując podstaw do zakwestionowania ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Na wstępie wskazać należy , że istota postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sprowadza się do kontroli przez Sąd wyłącznie tych rozstrzygnięć o prawach i obowiązkach stron stosunku ubezpieczenia społecznego, które zostały uprzednio podjęte przez organ rentowy. Wprawdzie kontrola ta ma wymiar pełny i wszechstronny, a jednym z jej instrumentów jest możliwość prowadzenia przez sąd ubezpieczeń społecznych postępowania dowodowego na zasadach przewidzianych w Kodeksie postępowania cywilnego, to jednak rozstrzygnięcie sprawy przez sąd ubezpieczeń społecznych (po przeanalizowaniu na nowo wszelkich okoliczności faktycznych i prawnych) musi odnosić się do przedmiotu objętego treścią decyzji organu rentowego. Dodatkowo podnieść należy ,że w judykaturze ugruntowane są poglądy, że przeniesienie sprawy na drogę sądową ogranicza przedmiot postępowania sądowego do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a spornych między stronami, poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może istnieć. Innymi słowy, przed sądem żądać można jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoje racje odnośnie do przedmiotu objętego zaskarżoną decyzją, nie można natomiast podnosić czegoś, o czym organ rentowy nie decydował (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., I UK 310/11, LEX nr 1215418). W przedmiotowej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych , powołując się na treść art. 24 ust.6 a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku, poz.300) ,odmówił A. I. zwrotu opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne , społeczne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w okresie od stycznia 2007 r. do lutego 2017 r. z konta

płatnika G. I. , a zatem Sąd mógł badać prawidłowość zaskarżonej decyzji jedynie pod tym kątem , nie zaś pod kątem wyczerpania dyspozycji art. 410 k.c.

Zgodnie z art. 24 ust. 6a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, nienależnie opłacone składki podlegają z urzędu zaliczeniu przez Zakład na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku - na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik składek złoży wniosek o zwrot. W niniejszej sprawie płatnikiem składek , o których zwrot wystąpił A. I., był G. I. i tylko jemu (ewentualnie jego spadkobiercom , a tym z całą pewnością nie jest A. I.) przysługiwało prawo do złożenia wniosku o zwrot składek. Podkreślić w tym miejscu należy , że stosunek ubezpieczenia społecznego jest szczególnym zobowiązaniem o charakterze publicznoprawnym, który łączy zasadniczo trzy podmioty: ubezpieczyciela (ZUS), ubezpieczonego oraz płatnika. Do stosunku ubezpieczenia społecznego znajdują zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego , chyba że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi inaczej - art. 123. W przypadkach wyraźnie w ustawie wskazanych stosuje się także przepisy Kodeksu cywilnego , co uzasadnia pogląd o autonomii prawa ubezpieczeń społecznych wobec prawa cywilnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2007 r., I UK 90/07, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 301). Ponadto , w orzecznictwie nie jest kwestionowany pogląd, że wszelkie należności wpłacone przez płatnika tytułem składek na ubezpieczenia społeczne na konto płatnika, pozostają należnościami składkowymi ze stosunku ubezpieczenia społecznego niezależnie od tego, czy zostały uiszczone w zawyżonej wysokości lub bez ważnego tytułu. Nie nabywają one charakteru świadczeń nienależnych w rozumieniu art. 410 k.c. także dlatego, że należności składkowe podlegają na wniosek płatników zwrotowi w trybie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2008 r., II UK 71/08, OSNP 2010 nr 7-8, poz. 104, z dnia 24 stycznia 2013 r., V CSK 63/12, LEX nr 1293850). Tak więc nienależnie opłacona przez płatnika składka stanowi instytucję prawa ubezpieczeń społecznych. Zasady postępowania w razie opłacenia nienależnych składek zostały jasno określone w art. 24 ust. 6a-7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych , a podstawowym sposobem postępowania w przypadku nienależnie opłaconych składek jest więc zaliczenie ich na poczet innych należności składkowych płatnika, a dopiero na wniosek płatnika organ rentowy stosuje alternatywny sposób rozliczenia płatnika tj. zwrot kwoty nienależnie opłaconych składek.

Sąd pragnie jednocześnie zaznaczyć , że podziela pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 października 2014 r. (II UK 34/14 , Lex nr 1615306) zgodnie z którym uiszczenie określonej kwoty tytułem składek przez inny podmiot niż płatnik i z innego konta, nie jest nadpłatą w znaczeniu art. 24 ust. 6a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Nawet bowiem gdyby przyjąć ,że wnioskodawca faktycznie dokonywał zapłaty składek za płatnika z własnych środków , to nie jest możliwym zastosowanie do jego żądania przepisów o nadpłacie i jej zwrocie w myśl przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Nadpłata składek w ramach stosunku ubezpieczeniowego, a więc przez jego podmioty, wyklucza bowiem stosowanie instytucji bezpodstawnego wzbogacenia do oceny charakteru prawnego świadczenia wpłaconego przez osobę trzecią za płatnika. Skoro zatem wpłaty składek na konto płatnika nie dokona sam płatnik, lecz osoba trzecia, to wątpliwa jest jej legitymacja do żądania zwrotu tej kwoty w trybie art. 24 ust. 6a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdyż taka wpłata nie ma charakteru nienależnie opłaconej składki (nadpłaty).

Na marginesie Sąd pragnie jednak wskazać ,że jakkolwiek płatnik może domagać się zwrotu składki nienależnie opłaconej w ramach swego stosunku ubezpieczeniowego, to jednak inny podmiot, który składki na konto tego płatnika uiszczył, pozostając w subiektywnym przekonaniu, że może spełnić zobowiązanie publicznoprawne za inny podmiot, ma prawo żądania zwrotu kwoty, o którą został zubożony, ale nie w trybie zwrotu składek na podstawie art. 24 ust. 6a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych , gdyż nie jest to nadpłata w rozumieniu przepisów prawa publicznego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2014 r. , II UK 34/14 , Lex nr 1615306)

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc odwołanie oddalił.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy wygrał sprawę w całości, stąd Sąd obciążył wnioskodawcę obowiązkiem zwrotu poniesionych przez organ rentowy kosztów zastępstwa radcowskiego, ustalając wysokość należności w oparciu

o przepis § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 265).

S.B.